2011-03-22
Dagens Industri
Viktigt med ägare som ställer krav
Sophie Nachemson-Ekwall

Avpolletteringen av Lars Westerberg som ordförande i Vattenfall visar att en tydlig statlig ägarpolicy kan göra nytta – men den måste sträcka sig längre än bonus- och lönefrågor. Det är lätt att inta en nästan raljerande attityd till debaclet Westerberg. I årsredovisningen för 2009 står det tydligt att koncernchefen i Vattenfall vid en eventuell uppsägning hade rätt till maximalt 24 månadslöner, men att det längst skulle utgå till avtalad pensionsålder.

Hemligare än så var alltså inte det avtal från 2005, som Westerberg säger sig inte ha läst. Lars G Josefsson hade som vd och koncernchef i Vattenfall 60 år som ordinarie pensionsålder, och det fyllde han den 29 oktober förra året.

Det hette att Josefsson inte fick sparken när det den 13 november 2009 meddelades att Øystein Løseth skulle ersätta honom på vd-posten före sommaren 2010. När sedan Løseth tog vd-posten redan i mars lär Josefsson ha kommit på att han trots allt hade fått sparken och utkrävde då avgångsvederlag motsvarande två årslöner.

Det blev ett års kompensation, vilket Westerberg tyckte var en bra kompromiss ända tills revisorerna kom på att det stred mot Josefssons avtal (att inte få avgångsvederlag efter pensionen), och att han skulle ha informerat övriga styrelsen och redogjort för aktieägaren – det vill säga svenska staten, genom årsredovisningen och muntligen på stämman.

Allt detta framgår dessutom övertydligt på Vattenfalls egen hemsida. Där går det att hitta statens fyrasidiga riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare i statliga bolag. I den står det även att de statligt ägda företagens externa rapportering av ersättningar till de ledande befattningshavarna ska vara minst lika genomlyst som de noterade företagens samt att detta är hela styrelsens ansvar.

Att inte ens en erfaren och respekterad börs-vd, som dessutom varit vd och ordförande i Autoliv och därför är väl bevandrad i amerikansk detaljstyrning via SOX-reglementet, klarar elementär öppenhet kring en sådan het potatis som avgångsvederlag, säger ganska mycket om hur illa det står till i direktörs-Sverige.

Framför allt säger det något om hur viktigt det är att det finns klara och tydliga ägare i näringslivet som ställer krav.

Därför var det en händelse som såg ut som en tanke när oppositionen förra veckan stoppade statens planerade utförsäljning av statens företag.

Vägen framåt borde nu bli att samla de statliga företagen under gemensam förvaltning, i ett investmentbolag på armlängds avstånd från Regeringskansliet, men med tydligt mandat att driva de statliga företagen professionellt.

I en sådan miljö blir beslutet att äga, köpa nytt eller inte äga alls pragmatiskt med fokus på statens roll som långsiktig värdeskapare, möjliga försäljningspriser eller vad

de nya ägarna kan tillföra. Framför allt kan staten genom ägardirektiv fortsätta att influera svenskt näringsliv i viktiga frågor – inte bara dem som rör direktörslöner.

info@sophienachemsonekwall.com